

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ, ОСВІТЯН, ІННОВАТОРІВ

ЗМІСТ

1. Документи міжнародних організацій.....	2
ОЕСР: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ТУРИЗМУ	2
2. Гранти, міжнародна підтримка.....	3
ПЕРШИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПРОЄКТ СПІЛЬНИХ РОЗРОБОК ІЗ ТЕХНОЛОГІЧНИМ БІЗНЕСОМ	3
3. Корисні новини України та світу.....	4
ПРИЙОМ ЗАЯВОК ДО ІДЕНТИФІКАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ НФДУ	4
ІШ ДОПОМАГАЄ ГОТУВАТИ ГРАНТОВІ ЗАЯВКИ, АЛЕ ЗВУЖУЄ РОЗМАЇТТЯ НАУКОВИХ ІДЕЙ.....	5
АКАДЕМІЧНІ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ АСПІРАНТІВ	5
ПІД ТИСКОМ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗВИНУВАЧЕНЬ: НАУКОВЦЯМ НЕ СЛІД ВІДЧУВАТИ ПРОВИНУ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ІШ.....	7
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПОРЯДОК ПОДАННЯ СКАРГИ	8
ХІД РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ...9	
ВІД ЗАПЕРЕЧЕННЯ ДО ПРИЙНЯТТЯ: РОЗПАД ТРАДИЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПІД ВПЛИВОМ ГІШ.....	10
СТУДЕНТИ АКТИВНО КОРИСТУЮТЬСЯ ІШ, ПРОТЕ МАЙЖЕ НЕ ПЕРЕВІРЯЮТЬ ЙОГО ВІДПОВІДІ	11
ВАЛОРИЗАЦІЯ ЗНАНЬ.....	12
ВИКОРИСТАННЯ НАБОРІВ НАУКОВИХ ДАНИХ НРАТ	13
ВИКОРИСТАННЯ ВІДКРИТИХ РЕЦЕНЗІЙ НРАТ	14
ВИКОРИСТАННЯ НАБОРІВ ВІДКРИТИХ ДАНИХ НРАТ	15
4. Наукові заходи	16
СТАРТ СЕРІЇ ВЕБІНАРІВ З ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	16
IP ACADEMY NETWORKING CLUB	17
МІЖНАРОДНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЗВІТУ ПРОГРАМИ МІЖНАРОДНОГО ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ ЗА 2025 РІК	18
ГЛОБАЛЬНИЙ ФОРУМ ОЕСР З ПИТАНЬ ЗМІЩЕННЯ ДОВІРИ ТА ДЕМОКРАТІЇ	18
ПРОГРАМА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНИХ МЕНЕДЖЕРІВ	19

1. Документи міжнародних організацій

ОЕСР: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Тенденції та політика ОЕСР у сфері туризму» з серії «Тенденції та політика ОЕСР у сфері туризму». У виданні аналізуються показники туристичної діяльності та розвиток політики за 2026 рік в 53 країнах ОЕСР та партнерах. Показано, як уряди адаптують політичні дії для зміцнення стійкості та досягнення більш

збалансованих економічних, соціальних та екологічних результатів у невизначеному та мінливому середовищі. Проаналізовано пріоритети та реформи туристичної політики, а також висвітлено приклади практики країн, подано інформацію про підвищення соціальних переваг туризму та зміцнення здатності сектору адаптуватися до екстремальних погодних явищ. Наголошується на необхідності гнучких, скоординованих політичних підходів для виведення туризму на більш сталий, стійкий та конкурентоспроможний шлях, а також представлені дані та докази щодо масштабів, структури та значення туристичної економіки. Видання об'єднує міжнародно порівнянні дані про туризм, висвітлює передовий досвід і ключові реформи політики та управління.

Детальніше: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-tourism-trends-and-policies-2026_3fd3cd75-en.html,
https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/06/oecd-tourism-trends-and-policies-2026_13326fe2/3fd3cd75-en.pdf,
<https://doi.org/10.1787/3fd3cd75-en>

Фото: скріншот

2. Гранти, міжнародна підтримка

ПЕРШИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПРОЄКТ СПІЛЬНИХ РОЗРОБОК ІЗ ТЕХНОЛОГІЧНИМ БІЗНЕСОМ

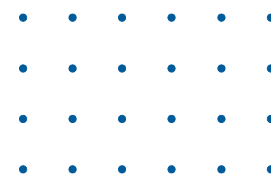
Міністерство освіти і науки України повідомило про запуск експериментального проєкту з відбору та реалізації прикладних наукових досліджень і розробок на замовлення бізнесу. На цю програму у 2026 році виділяється державне фінансування у розмірі 100 млн грн. Ці кошти можуть отримати державні заклади вищої освіти та наукові установи для реалізації спільних проєктів із малими, середніми та великими підприємствами, тривалість фінансування - до 18 місяців. Український бізнес визначатиме конкретну технологічну або науково-виробничу потребу, а наукові команди пропонуватимуть рішення — від розробки, дослідження і випробування технології до створення прототипу та підготовки продукту до впровадження. Долучитися до програми можна буде у двох форматах. Якщо компанія має технічне завдання, але ще не знайшла виконавця, вона подасть технологічний запит з описом проблеми, вимог до рішення, очікуваного результату та готовності до співфінансування. Після відбору буде оголошено конкурс для державних університетів і наукових установ, які запропонують спосіб його вирішення. Якщо бізнес і наукова команда вже мають спільну ідею або попередні напрацювання, вони зможуть одразу подати спільну заявку щодо проєктів, для яких потрібно провести додаткові дослідження, випробувати технологію, створити прототип або максимально підготувати розробку до виробництва. Заявки подаватимуться через Національну електронну науково-інформаційну систему URIS, кожен проєкт проходитиме наукову та науково-технічну експертизу. Пріоритетними стануть розробки у сферах безпеки й оборони, енергетики, транспорту, нових матеріалів, агропромислового комплексу, медицини й фармацевтики, чистого виробництва, інформаційних технологій та робототехніки. Також на базі Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації буде створено Агенцію прикладних досліджень для виконання завдань, пов'язаних із налагодженням взаємодії між наукою і бізнесом. Агенція збиратиме технологічні запити бізнесу, допомагатиме формувати технічні завдання, шукати наукові команди та готувати спільні заявки. Також вона супроводжуватиме виконання проєктів,

створення прототипів, питання інтелектуальної власності, ліцензування і трансферу технологій та аналізуватиме фактичне впровадження розробок.

Детальніше: <https://mon.gov.ua/news/mon-rozpochynaie-pershyi-derzhavnyi-proiekt-spilnykh-rozrobok-iz-tekhnologichnym-biznesom>

Фото: pixabay.com

3. Корисні новини України та світу

ПРИЙОМ ЗАЯВОК ДО ІДЕНТИФІКАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ НФДУ

Ідентифікаційний комітет Національного фонду досліджень України оголосив про продовження терміну подання документів для участі в конкурсі з обрання членів Наукової ради НФДУ. Наукова рада є колегіальним органом управління Національного фонду досліджень України, члени якого беруть участь у формуванні підходів до грантової підтримки науки, визначенні умов конкурсів та розвитку системи фінансування фундаментальних і прикладних досліджень. Конкурс оголошено на 16 вакантних місць у трьох секціях Наукової ради: секція природничих, технічних наук та математики (7 місць); секція біології, медицини та аграрних наук (5 місць); секція соціальних та гуманітарних наук (4 місця). Членів Наукової ради обирають строком на чотири роки. Кандидатів для участі в конкурсі можуть висувати Національна академія наук України, національні галузеві академії наук, наукові установи, заклади вищої освіти, громадські наукові організації, а також групи вчених у складі щонайменше п'яти осіб, які мають науковий ступінь. Документи на конкурс можна подати до 30 вересня 2026 року.

Детальніше: <https://mon.gov.ua/news/do-30-veresnia-prodovzheno-konkurs-z-obrannia-chleniv-naukovoi-rady-nfdu>, <https://sci-com.org.ua/konkurs-naukova-rada-nfdu/>, https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/28_/ogolosennia-konkurs-nr-nfdu.pdf

Фото: НФДУ

ШІ ДОПОМАГАЄ ГОТУВАТИ ГРАНТОВІ ЗАЯВКИ, АЛЕ ЗВУЖУЄ РОЗМАЇТТЯ НАУКОВИХ ІДЕЙ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Розалінд Скіллен «Великі мовні моделі знижують оригінальність наукових пропозицій». У ній йдеться про матеріали дослідження стосовно використання великих мовних моделей під час підготовки заявок на федеральне фінансування досліджень у США. Було проаналізовано біля 6 тис. заявок до Національного наукового фонду США та Національного інституту здоров'я, а також 131 тис. схвалених грантових заявок за 2021–2025 роки. Встановлено, що проєкти, які більшою мірою згенеровані ШІ, були менш семантично відмінними від тих проєктів, які раніше вже отримали фінансування. Звісно, великі мовні моделі можуть допомагати швидше готувати й редагувати тексти, чіткіше формулювати ідеї та долати мовні бар'єри. Разом із тим, використання цих інструментів призводить до дублювання у нових проєктах вже відомих ідей та успішних пропозицій вже виконуваних досліджень. Науковці можуть завдяки ШІ підвищувати власну продуктивність, але згенеровані заявки на гранти стають все менш оригінальними. Стрімке поширення великих мовних моделей вже змінює способи підготовки, відбору та подальшої реалізації наукових ідей у системі грантового фінансування. Проблема полягає не у використанні ШІ, а в тому, що відбувається зміщення балансу з пошуку нових ідей на обговорення вже усталених напрямів. В результаті грантодавці починають змінювати правила, внаслідок чого заявки, текст яких значною мірою згенерований ШІ, отримують більш прискіпливу експертизу.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/news/large-language-models-reduce-originality-research-proposals>

Фото: pixabay.com

АКАДЕМІЧНІ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ АСПІРАНТІВ

Міністерство освіти і науки повідомляє, що до 15 вересня 2026 року заклади вищої освіти можуть подати до МОН кандидатури аспірантів на призначення академічної стипендії Президента України та академічної стипендії імені М.С. Грушевського. Академічні стипендії Президента України призначаються аспірантам другого або третього року навчання, які найбільше відзначилися в навчальній та науковій роботі. Для аспірантів закладів вищої освіти, що належать до

сфери управління МОН, передбачено 34 академічні стипендії Президента України у розмірі 23,7 тис.грн кожна. Академічна стипендія імені М. С. Грушевського призначається обдарованим студентам та аспірантам закладів вищої освіти другого або третього року навчання. Для закладів вищої освіти, що належать до сфери управління МОН, квота становить 30 академічних стипендій. Розмір такої стипендії для аспірантів визначається у розмірі ставки викладача-стажиста, збільшеної на 15%. При оцінюванні претендентів оцінюються відомості за останні три роки щодо статей у журналах, включених до категорії «А» та «Б» Переліку наукових фахових видань України, а також у закордонних виданнях, проіндексованих у Web of Science Core Collection та/або Scopus і розділи у монографіях та матеріали конференцій, що індексуються у цих базах; науково-популярні публікації та/або цифровий контент з наукової тематики, розміщені у відкритому доступі в інституційному репозитарії з постійним ідентифікатором URL та/або DOI; проєктів наукових досліджень і розробок, що фінансуються за результатами національних чи міжнародних конкурсних відборів або за кошти українських чи закордонних підприємств, установ та організацій, у яких претендент виступає науковим керівником; заявок на отримання проєктів наукових досліджень і розробок, у яких претендент виступає науковим керівником; заявок на патент на винахід та/або патент на корисну модель; участі у програмах міжнародної академічної мобільності тривалістю не менше трьох місяців; участі у створенні стартапу та/або інноваційного проєкту в межах відповідних програм, проведених за офіційної підтримки МОН, Фонду розвитку інновацій України, Європейського Союзу та/або урядів інших країн; керівництво школярем, який посів призове місце на відповідних етапах всеукраїнських учнівських олімпіад або конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів — членів Малої академії наук України; керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком або секцією. Заявки можна подати до 15 вересня 2026 року.

Детальніше: <https://mon.gov.ua/news/do-15-veresnia-tryvaie-podannia-kandydatur-na-akademichni-stypendii-dlia-aspirantiv>

Фото: pixabay.com

ПІД ТИСКОМ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗВИНУВАЧЕНЬ: НАУКОВЦЯМ НЕ СЛІД ВІДЧУВАТИ ПРОВИНУ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ІІІ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Кел Іннеса «Академіки не повинні почуватися винними через вплив використання ІІІ на довкілля». У ній спеціаліст JISC, - установи, що підтримує британську вищу освіту, стверджує, що тривога викладачів і співробітників університетів стосовно негативного впливу інструментів ІІІ на зміну клімату, є непропорційною. Кел вважає, що варто зосередити увагу не на індивідуальній провині, а на системній відповідальності розробників ІІІ та органів регулювання. Цифрові технології можуть частково зменшувати екологічний вплив, якщо урахувати, що хмарні системи більш ефективні за застарілі локальні сервери, що онлайн-інструменти скорочують непотрібні поїздки і що розумні системи опалення, охолодження та освітлення допомагають університетам знижувати енергетичні втрати. Тим не менш у загальному підсумку цифровізація збільшує екологічний слід, а бум інструментів, побудованих на великих мовних моделях, створює додаткове навантаження, новий шар енергоємних процесів. Один запит до ChatGPT споживає значно менше енергії, ніж короткий відеодзвінок або кілька хвилин стрімінгу, і набагато менше, ніж кип'ятіння повного чайника. Це не виправдовує екологічний вплив ІІІ, індивідуальне використання генеративного ІІІ не є екологічно нейтральним, але його наслідки слід оцінювати реалістично. Якщо ми не ставимо під сумнів екологічний слід від використання YouTube, скролінгу соцмереж або постійно увімкнених камер на онлайн-конференціях, чи справедливо виокремлювати вплив на клімат інструментів ІІІ? Згідно з нещодавнім опитуванням менше половини академічних співробітників відчуває, що може комфортно керувати своїм робочим навантаженням, отже звернення до ІІІ задля економії часу є практичною реакцією, а не розкішшю. Автор пропонує використовувати поняття «green shifting», - це коли відповідальність за екологічний вплив непомітно перекладається згори донизу - з корпорацій на споживачів, з систем - на окремих індивідів. Ми спостерігаємо ситуацію, коли кліматичний тягар лягає на плечі тих, хто користується ІІІ, а не на технологічних гігантів, які будують інфраструктуру, чи на уряди, які її регулюють. Цей фокус - хибний. Занепокоєння енергоспоживанням і використанням води для охолодження дата-центрів цілком виправдане, але його варто спрямовувати туди, де можна досягти найбільшого ефекту. Це означає вимагати від розробників ІІІ прозорості звітності про енергію, більш чистої інфраструктури та реальних інвестицій у відновлювані джерела, а від урядів — відповідного регулювання, високих сучасних стандартів, а також стимулів екологічної роботи. Генеративні чат-боти становлять невелику частку загального

енергоспоживання, пов'язаного зі штучним інтелектом. Основне навантаження припадає на генерацію та аналіз відео, таргетовану рекламу, рекомендаційні системи та навчання нових моделей. Екологічну загрозу становить не окремий користувач, який бажає за допомогою ШІ підсумувати нотатки зустрічі або допомогти з листом. Вона – у неконтрольованому розширенні непрозорої інфраструктури, системній відсутності даних про викиди та у відсутності запобіжників для сталого розгортання технологій. Індивідуальна обізнаність корисна, однак індивідуальне звинувачення неприйнятне, відчуття провини проблему не вирішить.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/opinion/academics-should-not-feel-guilty-about-ai-uses-environmental-impact>

Фото: pixabay.com

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПОРЯДОК ПОДАННЯ СКАРГИ

МОН пропонує до громадського обговорення проєкт наказу «Про затвердження Порядку подання та розгляду скарги на рішення уповноваженого органу закладу вищої освіти, наукової установи». Документ розроблений Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти з метою реалізації положень Закону України «Про академічну доброчесність». Він визначає процедуру розгляду Національним агентством скарг на рішення або бездіяльність уповноважених органів закладів вищої освіти та наукових установ щодо позбавлення наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва, вченого звання у зв'язку з виявленням академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації. Зокрема, окреслено коло осіб, які мають право подати скаргу, строків та вимог до її змісту і додатків; встановлено процедуру перевірки скарги, прийняття її до розгляду та розгляду Комітетом з питань етики Національного агентства; описані права учасників розгляду скарги, порядок їх повідомлення, участі у засіданнях та врегулювання конфлікту інтересів; визначено порядок розгляду подання, оскарження рішення. Пропозиції та зауваження можна подати до 20 вересня 2026 року.

Детальніше: <https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-do-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-nakazu-pro-zatverdzhennia-poriadku-podannia-ta-rozghliadu-skarhy-na-rishennia-upovnovazhenoho-orhanu-zvo-nu>, <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennia/2026/09/01/poriadok-rozgliadu-skargi-proiekt.pdf>

Фото: pixabay.com

ХІД РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ

Дорожня карта Стратегії націлена на досягнення п'яти стратегічних цілей, охоплює 22 ключові ініціативи, деталізовані у 82 конкретних заходах. Станом на кінець 2025 року завершено 13% або 11 заходів Дорожньої карти Стратегії, ще 61% або 50 заходів – у процесі планової реалізації. Найбільший прогрес у її реалізації досягнутий в частині забезпечення якісної базової фінансової освіти та підтримки відповідального фінансового життя. Найвагомішим досягненням у розбудові фінансової освіти стало запровадження з вересня 2025 року обов'язкового предмета «Підприємництво і фінансова грамотність» у 8-х класах усіх шкіл України, підготовка підручників для 9-х класів та розроблення навчальних програм для 10–12-х класів старшої школи. Проведено курси із підвищення кваліфікації вчителів та щорічну конференцію «FinLit Forum: упровадження фінансової грамотності в НУШ», було організовано різноманітні мотиваційні просвітницькі заходи. Було організовано низку опитувань на тему «Фінансова безпека та звички молоді», проведенк всеукраїнське онлайн-тестування з фінансової грамотності на безкоштовній онлайн-платформі «Гаразд». Сім місяців тривала інформаційна кампанія #ШахрайГудбай, було створено безоплатний освітній онлайн-курс із платіжної безпеки, а для людей старшого віку проведено курс із розвитку навичок дистанційного користування фінансовими послугами. Відкрито новий сайт Музею грошей. Удосконалювалися спеціалізовані вебплатформи із підвищення фінансової грамотності населення: «Талан», «Гаразд», «Внесок», онлайн-ресурс для викладачів та тренерів у межах проєкту «Фінкульт Академія».

Детальніше: <https://mon.gov.ua/news/natsionalna-startehiia-rozvytku-finansovoi-hramotnosti-do-2030-roku-zvit-realizatsii>

Фото: pixabay.com

ВІД ЗАПЕРЕЧЕННЯ ДО ПРИЙНЯТТЯ: РОЗПАД ТРАДИЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПІД ВПЛИВОМ ГШІ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Шаді Мохамеда «Дехто застряг на стадії заперечення ІІІ». У ній автор вивчає реакцію університетів на поширення генеративного штучного інтелекту, розглядаючи її крізь призму п'яти стадій екзистенційного розриву (заперечення, гнів, торг, депресія і прийняття) від Елізабет Кюблер-Росс.

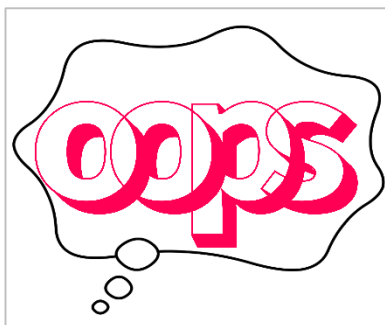
Наразі освітні інституції переживають не просто технологічну адаптацію, а сильний стрес через руйнування економічної та інституційної логіки. Як інтернет зруйнував бізнес-модель газет, так і генеративний штучний інтелект змінює університетську модель із доставки контенту, оцінювання та формування компетентностей. Коли ІІІ миттєво дає персоналізовані пояснення і генерує есе чи звіти, традиційний диплом втрачає роль надійного підтвердження знань. Багато хто каже «Калькулятор змінив викладання арифметики, то в чому різниця?». Ця паралель є хибною, адже калькулятор прискорив обчислення та при цьому не зробив математичне міркування зайвим. ІІІ загрожує замінити синтез, аргументацію та структуроване мислення — когнітивні навички, які оцінювання традиційно використовувало для оцінювання результатів навчання. Якщо зосереджуватись на питанні масового «списування», то доведеться закуповувати детектори ІІІ та постійно оновлювати політики академічної доброчесності. Лектор, який роками проєктував завдання для проходження студентами когнітивних викликів, нині бачить, що мовна модель легко обходить цей процес. І він знає, що поліцейськими заходами кризи не вирішити. На стадії торгу виникає ентузіазм щодо аналогових обмежень, - запровадження очних іспитів, рукописних есе, усних опитувань, - повернення до «старих» форматів. Коли марність торгу стає очевидною, приходять депресія, яка у викладачів пов'язана з розумінням реальної ціни інтеграції ІІІ, яка вимагає перебудови навчальних програм, переходу від вимірювання артефактів до оцінювання судження. Справжнє прийняття для більшості інституцій залишається справою майбутнього, але воно вже відбувається на окремих кафедрах і в рамках новітніх перероблених курсах. Прийняття — це не капітуляція, а момент, коли інституція перестає ставити неправильні питання і починає вирішувати правильні. Усний іспит трансформується, тепер екзаменатор не запитує «чи це писав ІІІ?», а уточнює, «чому ви прийняли це рішення? Які ризики це несе?». Оцінювання стає справжньою перевіркою судження та професійної відповідальності — того, що освіта завжди мала розвивати і що жоден ІІІ не може зробити замість студента. Університети не виживуть в епоху ІІІ, захищаючи зламані елементи застарілої моделі. Вони зможуть зберегтися лише тоді, коли матимуть

сміливість будувати інституцію, яка дійсно потрібна людям у світі когнітивної автоматизації.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/opinion/five-stages-ai-grief-some-managers-are-stuck-denial>

Фото: pixabay.com

СТУДЕНТИ АКТИВНО КОРИСТУЮТЬСЯ ШІ, ПРОТЕ МАЙЖЕ НЕ ПЕРЕВІРЯЮТЬ ЙОГО ВІДПОВІДІ

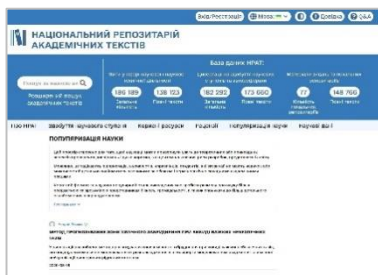

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Патріка Джека «Більшість студентів повідомляють про помилки ШІ, але лише половина регулярно перевіряє згенерований контент». У ній йдеться про результати опитування здобувачів освіти, які користуються інструментами штучного інтелекту та повідомили, що постійно стикаються з помилками в роботі ШІ, однак регулярно не перевіряють отриманий контент. Більше половини студентів (56 %) користуються ШІ кілька разів на тиждень, — це значно частіше, ніж це робить населення (33 %). Дев'ять із десяти студентів, які користуються ШІ, повідомляють про проблеми зі згенерованим контентом. Найпоширенішими є фактологічні помилки та неточності (37 %), «галюцинації», тобто вигадані джерела чи дані (31 %). Попри це, лише 15 % студентів постійно перевіряють кінцевий результат, 28 % роблять це періодично, а 19 % визнають, що рідко або взагалі ніколи не верифікують результат, згенерований ШІ. Позиції університетів стосовно ШІ також нечіткі, консенсусу тут немає. Третина студентів вважає, що ЗВО заохочують використання ШІ, ще третина — що навпаки забороняє або суттєво обмежує, а решта взагалі не має уявлення про політику щодо ШІ в освіті. 43 % студентів вважають цю новітню технологію позитивною для розвитку людства, 56 % радіють новим можливостям і стільки ж переймається ризиком втрати робочих місць. Боббі Даффі вважає, що суспільство, працівники, молодь і студенти спостерігають за швидким розвитком ШІ зі страхом, тому потрібні зрозумілі плани адаптації та підтримки.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/news/most-students-report-ai-errors-only-half-often-check-content>

Фото: pixabay.com

ВАЛОРИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

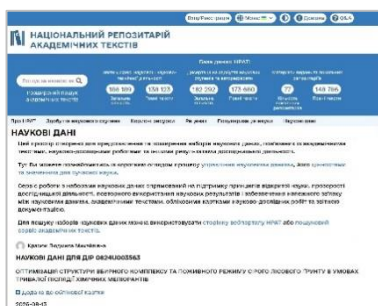
Для аналітичної освіти важливо, щоб здобувачі розуміли сутність наукових розробок, бачили можливості їх практичного використання, усвідомлювали цінність наукових знань та опановували навички валоризації. Термін «валоризація» описує процес перетворення знань на цінність шляхом їх передавання для економічного та/або суспільного використання й перетворення на конкурентоспроможні продукти, послуги, процеси, підприємницьку діяльність. Процес валоризації побудований на взаємодії між інституціями знань, бізнесом та неурядовими організаціями, яка відбувається на всіх етапах розвитку знань. Він не може розглядатися як передача знань після повного завершення дослідження, оскільки передбачає взаємодію із зацікавленими особами на всіх етапах його життєвого циклу. Здобувачі освіти після ознайомлення зі змістом матеріалів наукових досліджень, представлених на вебпорталі НРАТ (зокрема — звітів про ДіР, дисертацій, облікових карток), можуть вивчати наведені в них відомості про результати впровадження, критично аналізувати авторське бачення прикладного значення й перспектив використання здійснених розробок в економіці та суспільному житті, формулювати власні висновки та пропозиції. Для цього студенти можуть працювати з розширеним пошуком академічних текстів та вивчати їх повнотекстові електронні версії. Або концентрувати увагу на відомостях, які автори досліджень наводять в облікових картках (ОК, ОКД) в частині практичного упровадження отриманих результатів та перспектив подальшого використання. Такий досвід має надзвичайно важливе значення для розуміння цінності науки, яка не є «баштою зі слонової кістки», відстороненою від реального життя, а виступає продуктивною силою суспільства. Це дозволить здобувачам освіти наочно переконатися, що наука об'єднує людські знання, технології та інновації, трансформуючи їх в інструменти суспільного розвитку. Також студенти можуть пропонувати власне бачення напрямів валоризації шляхом упровадження наукових напрацювань в освітній процес, перепідготовку кадрів та забезпечення навчання упродовж життя, розроблення управлінських рішень, політику, процес нормотворення, розвиток підприємництва тощо. Ще один варіант завдання — написання коротких науково-популярних матеріалів, які забезпечують кращу видимість результатів досліджень для їхнього подальшого впровадження. Для цього можна задіяти сервіс популяризації наукових досліджень. Підготовка коротких науково-популярних статей на основі вивчення повних текстів наукових досліджень є ефективним інструментом аналітичної освіти, оскільки вимагає не механічного скорочення тексту, а його глибокого осмислення. Студенту необхідно оцінити отримані в процесі дослідження результати, повноту й вичерпність наведених

аргументів, відокремити ключові результати від другорядної інформації, критично оцінити докази, інтерпретувати висновки. На основі осмислення складного академічного матеріалу студент має підготувати без втрати наукового змісту першоджерела власний текст - зрозумілий, точний і доступний для широкої аудиторії, яка не має глибоких фахових знань у цій сфері. Така робота розвиває критичне та системне мислення, навички аналізу й синтезу інформації, аргументованого відбору фактів, академічної комунікації та наукової доброчесності. Студенти набувають досвіду роботи з автентичними науковими джерелами, вчать розуміти взаємозв'язок між даними, методами дослідження та висновками, адаптувати результати наукових досліджень до потреб різних аудиторій.

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/nrat-dlya-analitychnoyi-osvity/>

Фото: скріншот

ВИКОРИСТАННЯ НАБОРІВ НАУКОВИХ ДАНИХ НРАТ

Наукові дані, тобто масиви інформації, зібрані під час дослідницького процесу (для верифікації або спростування наукових гіпотез), які слугують фактологічною основою для обґрунтованих результатів досліджень, можуть використовуватись в рамках аналітичної освіти. Оприлюднення такого роду матеріалів відкриває недоступні раніше, у

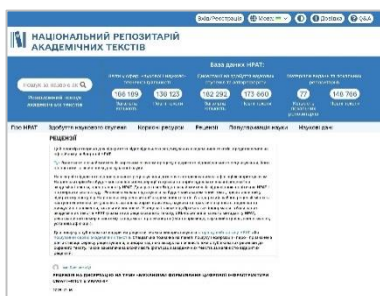
доцифрову епоху, можливості без зайвих витрат часу та коштів отримати доступ до підвалин наукової аргументації дослідників. На офіційному вебпорталі НРАТ є спеціальна сторінка для поширення інформації про доступні для ознайомлення відкриті набори наукових даних. Ці набори можуть бути задіяні в освітньому процесі як основа для дослідницьких та аналітичних завдань, у рамках яких здобувачі освіти працюють з реальними, а не навчально-спрощеними даними. Студентам можна доручити здійснити технічну обробку інформації, перевірити походження даних, оцінити якість вибірки, вивчити структуру датасетів і контекст, сформулювати дослідницькі питання, визначити завдання дослідження, інтерпретувати залежності, провести порівняння, підготувати аргументацію для висновків. Таким чином вони отримають власне уявлення про те, як саме дані перетворюються на наукове знання. Роль викладача полягає у обранні та поясненні завдань, які вимагають від студента глибокої інтерпретації, компаративного аналізу та аргументації, а не просто механічної чи технічної обробки даних. Працюючи з реальними даними, студенти навчаються перевіряти їхнє походження, оцінювати репрезентативність вибірки, враховувати обмеження методології та контексту, документувати

кожен етап своєї аналітичної роботи, а також брати участь у дискусіях щодо обґрунтованості запропонованих висновків. Такий підхід ефективно формує доказове мислення, підвищує рівень статистичної та комп'ютерної грамотності й надає студентам наочне представлення того, як первинні дані трансформуються в системне наукове знання.

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/nrat-dlya-analitychnoyi-osvity/>

Фото: скріншот

ВИКОРИСТАННЯ ВІДКРИТИХ РЕЦЕНЗІЙ НРАТ

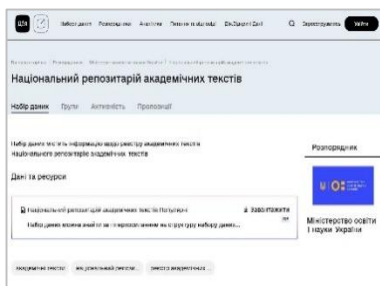
Матеріали відкритого рецензування мають велику цінність для аналітичної освіти, оскільки підтримують критичне мислення, дослідницьку культуру, навички експертної роботи. Якщо студенти вже опанували фундаментальні засади філософії, методологію наукових досліджень, риторику та базові дисципліни за своїм профілем і мають практичний

досвід виконання творчих завдань, вони можуть долучитися до роботи з інструментарієм відкритого наукового рецензування на платформі НРАТ. З одного боку, вільний доступ до вже наявних експертних висновків дозволить здобувачам освіти зрозуміти, за якими критеріями та алгоритмами досвідчені фахівці здійснюють оцінювання результатів чужої наукової праці. З іншого боку, володіючи належним теоретичним базисом та навичками ведення академічного діалогу, студенти отримують можливість спробувати власні сили у відкритому рецензуванні. Масив академічних текстів, доступних для ознайомлення на офіційному вебпорталі НРАТ, повністю забезпечує багатство вибору матеріалів для такого аналізу. Відкриті рецензії можуть стати основою для аналізу наукової аргументації, підготовки методологічних зауважень та формулювання експертного висновку. Студенти шукають публікацію необхідної тематичної спрямованості, вивчають її зміст та рецензії інших авторів на неї, готують обґрунтовані коментарі, коректно (з дотриманням академічної етики) формулюють зауваження, оцінюють логічну структуру прочитаного, визначають недоліки та спірні позиції, пропонують шляхи вдосконалення, роблять загальний висновок. У результаті вони отримують навички аналітичного мислення, рефлексії та професійної наукової комунікації, формують власне уявлення про прозорість наукового процесу, відповідальність експерта й принципи відкритої науки.

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/nrat-dlya-analitychnoyi-osvity/>

Фото: скріншот

ВИКОРИСТАННЯ НАБОРІВ ВІДКРИТИХ ДАНИХ НРАТ

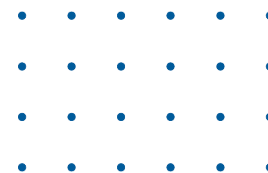
На порталі відкритих даних у розділі, закріпленому за МОН України, серед 39-ти наборів відкритих даних з освіти і науки, представлені дані Національного репозитарію академічних текстів. Відкриті дані у повному обсязі за період з листопада 2019 року і по теперішній час у щомісячному форматі доступні на сторінці відкритих даних вебпорталу НРАТ <https://nrat.ukrintei.ua/opendata/>. Ці набори відкритих даних НРАТ можуть використовуватись у рамках аналітичної освіти. Зокрема, набір відкритих даних НРАТ, розархівований та переведений з формату .json у формат .xls або Google-таблиць стане у нагоді при набутті навичок роботи з таблицями. Школярі та студенти першого курсу можуть виконувати вправи з форматування даних, визначення виду вмісту комірок (цифровий / текстовий), сортування за колонками, аналізу змісту тощо. Ці дані також стануть у нагоді при набутті досвіду візуалізації даних, для чого здобувачам освіти треба буде самостійно визначити об'єкт дослідження, розробити алгоритм дій (від загальної ідеї – до конкретики, від підготовки даних, здійснення розрахунків, формування таблиці зведених показників) та побудувати діаграми. Використання декількох послідовних наборів даних НРАТ (наприклад, за певний місяць за декілька років поспіль або за певний проміжок часу в межах одного року) стане основою для формування рядів динаміки за певними ознаками, наприклад – кількість академічних текстів, доданих до бази даних НРАТ за певні часові періоди, їх структура за належністю до певних видів академічних текстів (дисертації, звіти про НДР, кваліфікаційні роботи, статті, монографії тощо), галузей знань, спеціальностей, тематичної спрямованості, інституцій тощо. На наступному рівні опанування студентами інформаційно-комунікаційних технологій вони можуть на основі наборів відкритих даних НРАТ створювати динамічну або відеоінфографіку, «оживлюючи» процеси наповнення бази даних НРАТ на екрані, будувати інтерактивні дашборди, які динамічно представляють дані у відповідь на конкретний запит користувача тощо. Студенти, що отримують STEM-освіту, можуть спробувати формувати на основі наборів відкритих даних НРАТ онлайн-сервіси для здійснення ґрунтовної аналітики академічного ландшафту України, віднайдень академічних текстів за заданою тематикою, пошуку науковців, які можуть стати партнерами у майбутніх дослідженнях, виокремлення за географічною ознакою та спеціалізацією наукових та освітніх установ, здатних забезпечити трансфер знань тощо. ІТ-фахівці можуть на наборах відкритих даних НРАТ практикуватися у розробленні веб-ресурсів для інформаційної підтримки важливих для держави завдань і реалізації стратегічних пріоритетів (наприклад – цілей сталого розвитку), створюючи за допомогою інструментів

штучного інтелекту бази знань відповідної спрямованості. Студенти будь-яких спеціальностей можуть на основі даних НРАТ, використовуючи інтелектуальний та контент-аналіз, вивчати, як змінювалась тематична спрямованість наукових досліджень у їхній галузі знань або з певного предмету. Вони можуть визначати загальні тенденції у наукових дослідженнях певної спрямованості (тренди, які затухають або які лише формуються), виокремлювати базову термінологію та аналізувати її трансформацію, з'ясовувати ключові наукові інституції, що мають найбільший потенціал за певним напрямком, знайомитись з іменами і працями провідних науковців. Здобувачі вищої освіти освітньо-наукового та наукового рівня будуть зацікавлені в детальному аналізі та картуванні досліджень за певним напрямком і проблематикою. Причому, щоб їхнє уявлення про напрямок дослідження було максимально повним, до наборів відкритих даних НРАТ вони можуть додавати такі ресурси офіційного вебпорталу Нацрепозитарію, як облікові картки досліджень і дисертацій, що є цінним джерелом інформації про наукові та практичні результати досліджень і досвід їх упровадження.

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/nrat-dlya-analitychnoyi-osvity/>

Фото: скріншот

4. Наукові заходи

СТАРТ СЕРІЇ ВЕБІНАРІВ З ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

31 серпня 2026 року відбудеться перший вебінар із серії практичних вебінарів для фахівців інклюзивно-ресурсних центрів та педагогічних працівників закладів освіти, присвячених ключовим аспектам організації інклюзивного навчання «АС ІРЦ: освітній маршрут дитини». Заходи покликані поінформувати про те, як можна найкращим чином організувати якісне інклюзивне навчання у закладах освіти та інклюзивно-ресурсних центрах, познайомити слухачів з новими вимогами, практичними інструментами забезпечення інклюзивності. Зокрема,

йтиметься про: новий порядок організації інклюзивного навчання; адаптацію та модифікацію змісту навчання; оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами; оновлену індивідуальну програму розвитку та взаємодію команди супроводу; безбар'єрну комунікацію між учасниками освітнього процесу; організацію інклюзивного навчання на різних рівнях освіти — від дошкілля до старшої профільної школи; роль, завдання та практичну роботу асистента вчителя й асистента вихователя. Організатори: Міністерство освіти і науки України, ДНУ «Інститут освітньої аналітики», ТОВ «Нові знання».

Детальніше: <https://mon.gov.ua/news/mon-zapuskaie-seriiu-praktychnykh-vebinariv-shchodo-orhanizatsii-iakisnoho-inkliuzyvnoho-navchannia>,
<https://forms.gle/iazZy4CUPk7Xma8e9>

Фото: pixabay.com

IP ACADEMY NETWORKING CLUB

8 вересня 2026 року в онлайн-форматі відбудеться захід «IP Academy Networking Club: старт другого потоку україномовного курсу DL-101». Він стане площадкою для інформування про зміст і структуру україномовного курсу DL-101 «Загальний курс з інтелектуальної власності», доступного на платформі дистанційного навчання eLearning Center

Академії Всесвітньої організації інтелектуальної власності. Слухачі дізнаються отримають практичні поради щодо реєстрації на курс та організації успішного навчання, умов нарахування кредитів і отримання сертифіката. Організатори: Державна організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій», проєкт «IP Academy Networking Club».

Детальніше: <https://ipacademy.nipo.gov.ua/nazva-ip-academy-networking-club-zustrich-pered-startom-novogo-potoku-kursu-dl-101/>,
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfwZlpH0SABoO8HQohA_njQUQ115lip10-x2A8lAq6uy0SdoA/viewform

Фото: організатори

МІЖНАРОДНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЗВІТУ ПРОГРАМИ МІЖНАРОДНОГО ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ ЗА 2025 РІК

8 вересня 2026 року відбудеться Глобальний вебінар ОЕСР з питань освіти та навичок. Захід стане площадкою для презентації результатів PISA 2025, - найбільшого міжнародного порівняльного опитування 15-річних учнів, яке збирає дані щодо того, наскільки добре вони можуть застосовувати отримані знання для вирішення реальних проблем.

Понад 760 тис. учнів у 91 країні світу взяли участь в оцінюванні навичок та знань з природничих наук, математики та читання. Звіт висвітлює допитливість, наполегливість та свідомість учнів, розкриває нові дані про те, як учні використовують штучний інтелект для шкільних завдань, пропонує актуальну аналітику та ініціює глобальну дискусію щодо ролі штучного інтелекту у викладанні та навчанні. Організатори: ОЕСР, PISA.

Детальніше: <https://www.oecd.org/en/events/2026/09/the-launch-of-the-oecd-programme-for-international-student-assessment-pisa-2025-report.html>

Фото: скріншот

ГЛОБАЛЬНИЙ ФОРУМ ОЕСР З ПИТАНЬ ЗМІЦНЕННЯ ДОВІРИ ТА ДЕМОКРАТІЇ

12–13 жовтня 2026 року у змішаному форматі відбудеться Глобальний форум ОЕСР з питань зміцнення довіри та демократії «Стійкі демократії у світі, що швидко змінюється». Він стане міжнародною площадкою для обговорення того, як саме уряди можуть покращити виконання своїх завдань, зміцнити довіру та побудувати більш стійкі демократії. Планується презентувати результати опитування ОЕСР щодо довіри до національних урядів, які показують низький рівень довіри та його чинники, переважно пов'язані з відчуттям громадянами дефіциту права голосу у процесі прийняття рішень, а також відсутністю відчутних позитивних результатів діяльності влади. Учасники обговорять, як покращити імідж державних установ, продемонструвати їхню здатність ефективно взаємодіяти з людьми, швидко адаптуватися до нових реалій та найкраще виконувати завдання, зберігаючи необхідні темпи і масштаби. Будуть представлені передові практики зі зміцнення демократичної стійкості, включаючи інноваційні способи залучення громадян до кращої розробки політики та реформ, спрощення урядових процесів та підвищення проактивності урядів і

Детальніше: <https://www.oecd-events.org/e/global-forum-on-democracy/en>,
<https://www.oecd-events.org/e/global-forum-on-democracy/en/registration/registration>

ПРОГРАМА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНИХ МЕНЕДЖЕРІВ

Детальніше: <https://mon.gov.ua/news/mon-rozpochynaie-tretii-tsykl-prohramy-profesiinoho-rozvytku-akademichnykh-menedzheriv>

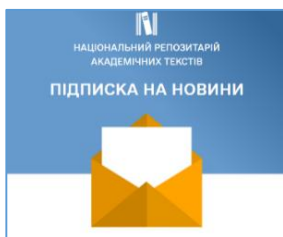
19

Дякуємо Вам за підписку на дайджест інформаційних матеріалів НРАТ. Він створюється в рамках реалізації проєкту Національного репозитарію академічних текстів, який фінансується Міністерством освіти і науки України. Цільова аудиторія - науковці, освітяни, інноватори, здобувачі вищої освіти, автори і редактори наукових фахових видань, прихильники відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі ця інформація оприлюднюється на офіційному вебпорталі Нацрепозитарію та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>,
<https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>
https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL,
<https://t.me/NationalRepository>,
<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQltYQzEroTVETPdJlh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>
<https://mastodon.social/@nrat>
https://www.threads.com/@nrat_ukrintei
<https://bsky.app/profile/nrat-portal.bsky.social>

Усі бажуючі можуть оформити підписку на повідомлення про події, документи і заходи, які публікуються на ресурсах Нацрепозитарію. Для цього на головній сторінці вебпорталу у сервісі «підписка» достатньо обрати зручну періодичність повідомлень (щодня або раз на тиждень) та цільову спрямованість (науковцям, освітянам, інноваторам).

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/newsletter-list/>, <https://nrat.ukrintei.ua>